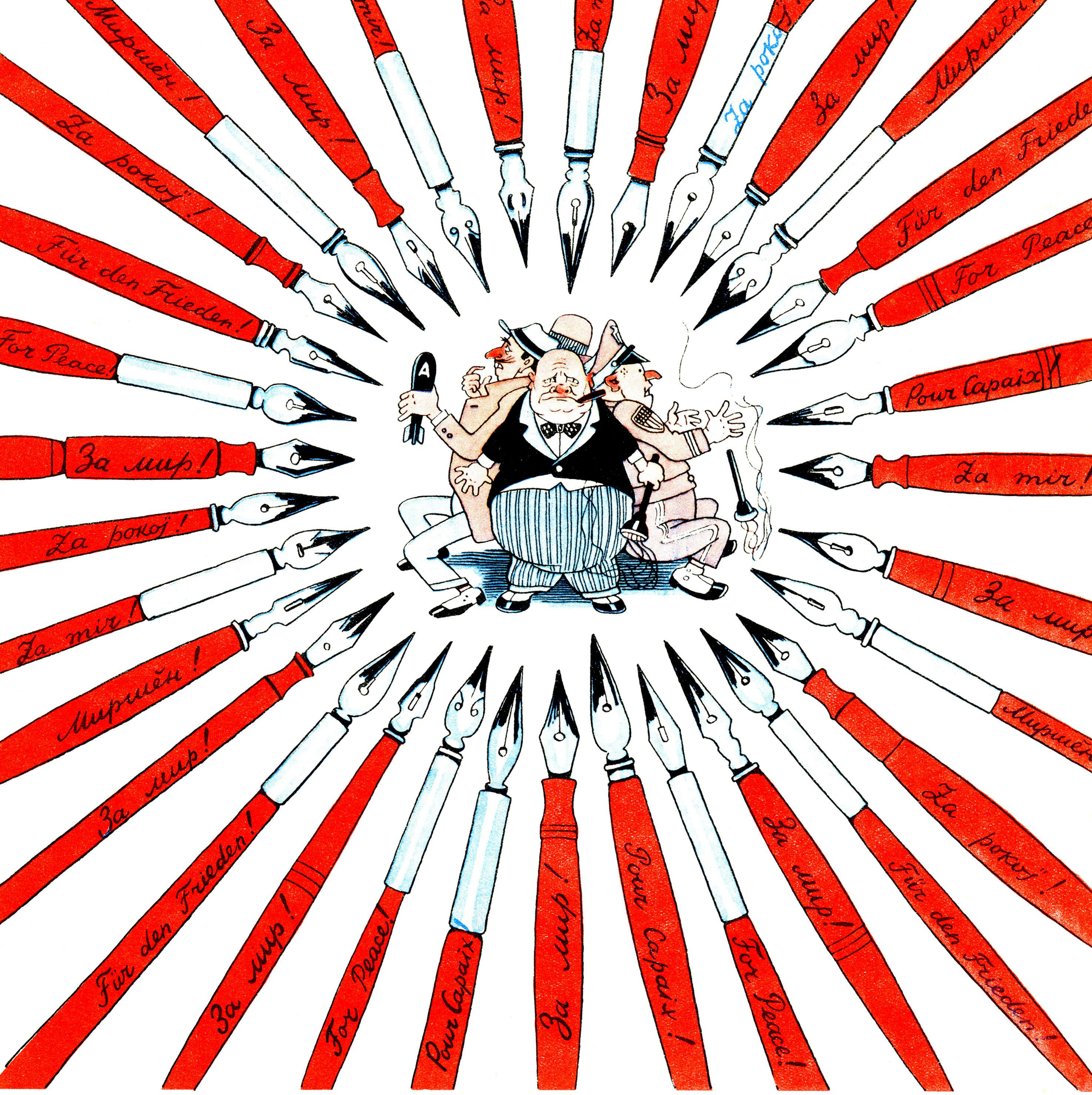

Мал. В. ГРИГОР'ЄВА (за темою польського сатиричного журналу «Шпильки»).

ПАЛІЇ В ОТОЧЕННІ

№ 19. КИЇВ. ЖОВТЕНЬ 1951 р. РІК ВИДАННЯ XI ЦІНА 1 КРБ.

Перець

Григорій ПЛОТКІН

За мир!

Відстоює мир у пориві єдинім
Радянський народ-богатир:
Свій голос
могутній
підносимо нині,
Ми підписи ставим за мир!

Щоб шлях до життя
був для людства відкритим,
Щоб сонце свободи
сіяло над світом,
Ділкам Уолл-стріту,
проклятій війні
Ми кажемо:
— ні!

Є спільники наші
у кожній оселі
Трудящі з Чікаго,
матроси з Марселя,
З Уелса південного
шахтарі,
З Кесона безсонного —
матері.
Багатомільйонна
підводиться маса,

Із неї не зробиш
гарматного м'яса!
Скрізь
слово народів
могутнє луна:
— Не пройде війна!
Заводи гудуть,
наливається колос,
Будівлі зростають
угору і вшир,—
За сонце, за мир ми підносимо
голос
І підписи ставим
за мир!

Мал. В. ЛИТВИНЕНКА

У деяких науково-дослідних установах не в пошані критика і самокритика, панує атмосфера взаємовихваляння та приятелізму.

Зозуля Півня вихваля за те, що хвалить він Зозулю.

Перець на Чернігівщині

Ілюстрації В. ГРИГОР'ЄВА

Поїхав я саме сюди недарма... Кінчається осінь. От-от і зима. А з сіл із чернігівських пошта в ці дні вручила десятки запрошень мені. Писали колгоспники:

— Перче, приїдь! Поглянь — скільки маємо луків, угідь! Зросли б наші ферми, покращав би стан, давно завершили б трирічний ми план...

І тут починалось те саме «але», що часто в труді дошкуляє нам зле... А дехто писав: — Поспішай-но до нас! Та тертого перцю візьми про запас. Багаті є ферми у нашім краю. Та поруч із ними (я слово даю!) — зустрінеться ферма тобі і така, що з неї користь, як з козла молока!..

Отак-то назріла поїздка моя! В Чернігівську область і вирушив я!

МАЛОДІВИЦЬКИЙ ПІВЕНЬ

Про півня трішки нижче. А поки що зайдемо в Чернігівське обласне управління сільського господарства, де начальником т. Клименко, а заступником у нього по відділу тваринництва т. Павленко. В обох непогані кабінети. Обидва міцно прив'язані до столів телефонними налигачами. Обидва без кінця вихваляються передовим Малодівицьким районом. Обидва винуваті в тому, що трирічний план розвитку тваринництва не виконано, що з підготовкою до зими запорпались по самі вуха.

— Перчанський привіт! — мовив я, зайшовши в управління.

І звернувсь до керівництва:
— Як із планом? З кормом як? —
В управлінні тваринництва
Нам Павленко каже так:
— Є чудесні в нас рекорди!.. —
Хвастовитий взявши тон,
Вихваляє пишно й гордо
Малодівицький район!
— Там відома Плющ Параска,
Та й Олексенко така!
Гляньте цифри, ось, будь ласка,
Гляньте — скільки молока!.. —
Й полилась, у тому ж тоні,
Малій Дівиці хвала.
— А в Добрянському районі,
У сусіднім
Як діла? —
Запитав я обережно.
(А запитання — круте!).
— У Добрянському... конешно,
З продуктивністю не те.
Коли глянуть правді в вічі,
То такий побачим «стиль»:
Надоїв він більше вдвічі,
Як у Дівицькім... артіль!
...Занедбали будівництво
І корма ще не в скиртах,
В обласного ж керівництва
Лиш рекорди на устах!
Що погано — те забуте.
А з трибуни, в телефон —
Тільки й чути, тільки й чути:
— Малодівицький район! —
Похвали-то він достойний,
Не з усіх лише сторін!
Бо на виставці районній
Оскандалився ж і він.
«Натискали» на рогатих,
Про крилатих же — мовчок.
(Позабули про пернатих —
Про курей і про качок).
На такий звели їх «рівень»,
Що на виставку у них
Лиш один потрапив півень,
Малій Дівиці на сміх!
Щоб один не кукурікав
Він од горя од свого
І ніхто щоб їм не цвікав,—
То зарізали й його!
А даремно!.. Керівництву
Хай співав би він на сон,
Що відстав по птахівництву
Малодівицький район!

ПІВТЕЛЯТИ ВІД КОРОВИ

Коли мова зайшла про Ічнянський район, що вважається районом племінної худоби, Антон Федотович Павленко розгнівався і вигукнув:

— У «Перець» їх! Дали, розумієте, приплоду по півтеляти на корову! Солома з 2.500 гектарів ще не заскиртована, приміщення не вкриті, а голова райвиконкому т. Шевченко й у вус не дме! Обов'язково їх у «Перець»!..

Голова Ічнянського райвиконкому т. Шевченко, безперечно, заслуговує того, щоб разом з т. Павленком потрапити на мої сторінки. Лише натякніть йому про тваринництво, і він вам зразу одріже:

— У мене є план, на столі моїм «сводка»,
Держу я «у справності» цифру відсотка!
Як глянуть на області «сводку» з фасаду,
То є ще такі, що й од мене позаду!

...Піднятися ж вище не робить і спроби
«Суцільний район племінної худоби»!
Ця назва і сміху достойна, й сльози:
З корів беруть те, що беруть від кози.
Чому це (питання моє на порі
Й до вас, зоотехніки, ветлікарі)?
Держава навчала, робила витрати,
А ви від корови... дали півтеляти!
Не соромно вам бачить цифру тепер цю?
Не кажете людям — одвітьте хоч Перцю!
В таких фахівців — їх старання відоме! —
Я, прямо скажу, відібрав би дипломи.
Робіть собі висновки з цього практичні —
Діла ж невеселі з тваринництвом в ічні!

...Зате у Шевченка весела походка.
Йому б тільки цифра і «в справності сводка».
Ціна його клятвам — не більш, як полушка.
На сцену б його — і типовий Галушка!
Це в області знають. Дивуються з нього,
А далі... а далі не роблять нічого.

ФЕРМА Є — І НЕМА...

Та крім господарів-недбах, яких терплять і в Бобровицькому, і в Носівському, і в Михайло-Коцюбинському районах, трапляються на Чернігівщині і злісні ділки-махінатори, що обдурюють з року в рік і свій колгосп, і район, і ловко обводять кругом пальця деяких роззявкуватих обласних керівників. До таких ловкачів-крутіїв належить голова колгоспу ім. Маленкова (Понорницький район) Михайло Кузьменко.

З року в рік він хитрує і робить своє:
Перше січня підходить — і ферма вже є!
А ледь-ледь перевалить за січень зима,
І подивишся — ферми в колгоспі нема.
То ж про хитрість його й розкажу в акурат:
Він щоліта (і всіх) контрактує телят.
В грудні згонить — і зведення в область дає:
«План завершив! Худоба рогата вже є!»
Хоч «рогата» ще й їсти не може сама,
Хоч на сотню «рогатих» — і рога нема.
З місяць держить теляток хитрун-голова.
Після січня ту «ферму» швиденько збува:
На заріз, на базар — і пішло, і пішло...
І за місяць «рогатих» немов не було.
Розбазарить корма (є ж і кум, є і сват!).
Прийде літо, і знов... контрактує телят!
В грудні згонить і зведення в область дає:
«План завершив! Рогата худоба вже є!»
Дурить з року у рік!
А в районі, мабуть,
Від Кузьменка того — тільки «зведень» і ждуть!

☆ ☆ ☆

Є на Чернігівщині багато передовиків тваринництва, якими справді треба гордитися і про їх діла треба говорити на весь голос.

— Так ми ж і говоримо! — зауважать нам в обласному управлінні сільського господарства.

— Правильно, товариші, говорите багато. Але не там, де слід. Ви більше говорите про це у звітних доповідях, на нарадах, у доповідних записках і т. д., і т. п. А треба розказувати про передовиків, про їхній досвід і тваринникам Бобровицького, Носівського, Михайло-Коцюбинського, Козелецького та інших районів. Розказувати з таким запалом і захопленням, як це ви робите на трибунах в обласному центрі.

Думаю, що тут уже і регламентом вас ніхто обмежувати не буде.

Навпаки!

Записки ПЕРЦЯ опублікував спеціальний кореспондент

Степан ОЛІЙНИК.

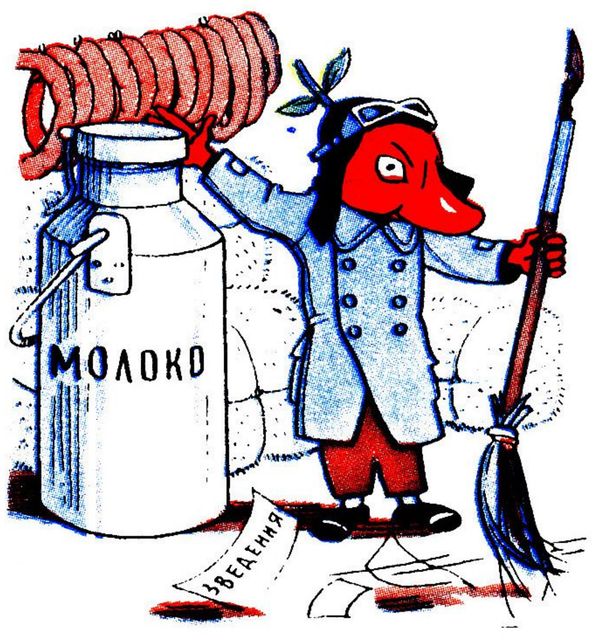

ЗНАЙ НАШИХ — АМЕРИКА

СМІШКИ БІЛЯ ЧУЖОЇ ЛЕМІШКИ

В американському місті Неварку трапилася звичайна подія: злодії розпотрошили касу якогось приватного банку. Хазяїн банку рано-вранці скляними очима оглянув те місце, де золото лежало, і знайшов на ньому тільки невеличку записочку: «Посміхайся!».

Банкір, як істинний американець, посміхнувся і... закукурікав півнем.

Посміхнувся скептично і пан Маршалл, довідавшись про цю подію. Його, звичайно, такий дотеп злодіїв здивувати не міг. Бо хіба не Маршалл, розваливши економіку країн, його планом охоплених, лишив їм одне — смішки біля рідкої американської лемішки?

ЩАСТЯ МОЦАРТА

Всесвітньовідомий композитор Моцарт жив, як відомо, в Зальцбурзі. Недавно на адресу Зальцбурзького музею прийшов лист з Америки:

«Дорогий пане Моцарт! Будьте ласкаві, напишіть сонату для арфи. Я хочу, щоб композиція була моєю власністю. Згодна на яку завгодно ціну».

«Музикальна» американка не знає досі, що «дорогий пан Моцарт» уже 160 років не приймає ніяких замовлень, щасливий тим, що йому не судилося продавати своїх сонат «висококультурним» американцям.

На знімку—Генрі Стейнберг із Лос-Анжелоса. Він потрапив за грати тільки за те, що відмовився говорити з шерифом про свої політичні переконання. Непомірно допитливому шерифу не пощастило дізнатись, якої думки цей громадянин про політику Трумена.

Глянувши на обличчя ув'язненого, можна легко догадатись, про що він думає.

Думає він про той час, коли його місце за гратами займуть трумени, ачесони, маршалли і так даллеси.

Це — заповітна мрія кожної чесної простої людини.

Про те, як любить Гаррі Трумен своїх власних дітей, свідчить його нашумілий лист до музикального критика, в якому чадолюбивий президент обіцяв віддухопелити свого адресата тільки за те, що останній посмів недоброзичливо відгукнутись про «таланти» президентської доньки.

Про те, як любить Трумен чужих дітей, видно з цього фото. Жителька Чікаго продає своїх чотирьох дітей. Вона далі не може боротися з голодом і злиднями.

ПЛОДИ ЗАМОРСЬКОГО ВИХОВАННЯ

Мал. Р. МЕЛЬНИЧУКА

— Яку ви книжку найбільше любите?
— Чекову.

МЕРТВА ТІТКА

У Сполучених Штатах Америки набув широкого поширення такий невеселий анекдот.

...В одному із скверів Нью-Йорка прогулювалась якась американка з синком.

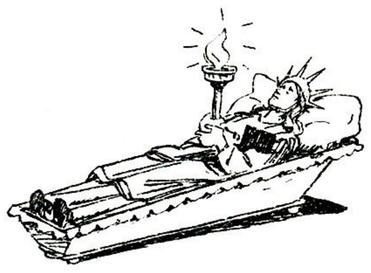

— Мамо, що це таке?

— Пам'ятник, синку.

— А для чого він стоїть тут?

— Його поставлено на пам'ять про хорошу людину, яка зробила багато добра.

Пішли далі. У другому сквері син знову:

— Мамо, а за що цьому дядькові пам'ятник поставлено?

— Він відважно воював на війні.

— А чому ж нашому татові пам'ятника не поставили? Він же теж воював.

— Бо татко живий, а пам'ятники ставлять тільки мертвим.

Хлопчик задумується...

— Мамо, а отой великий пам'ятник, що в порту... Ота тітка з факелом... Вона теж мертва?

АЖ КРУТЯТЬСЯ...

Плакат воєнного міністерства США закликає:

«Молодий янкі! Земля — американська планета. Оволодівай військовою професією,— вона забезпечить тобі життя, повне авантюр!» Що до цього додаси?

Хіба тільки те, що автори плаката схожі на «американську» планету: планета крутиться і вони розумні, аж крутяться!

Мал. В. ГРИГОР'ЄВА

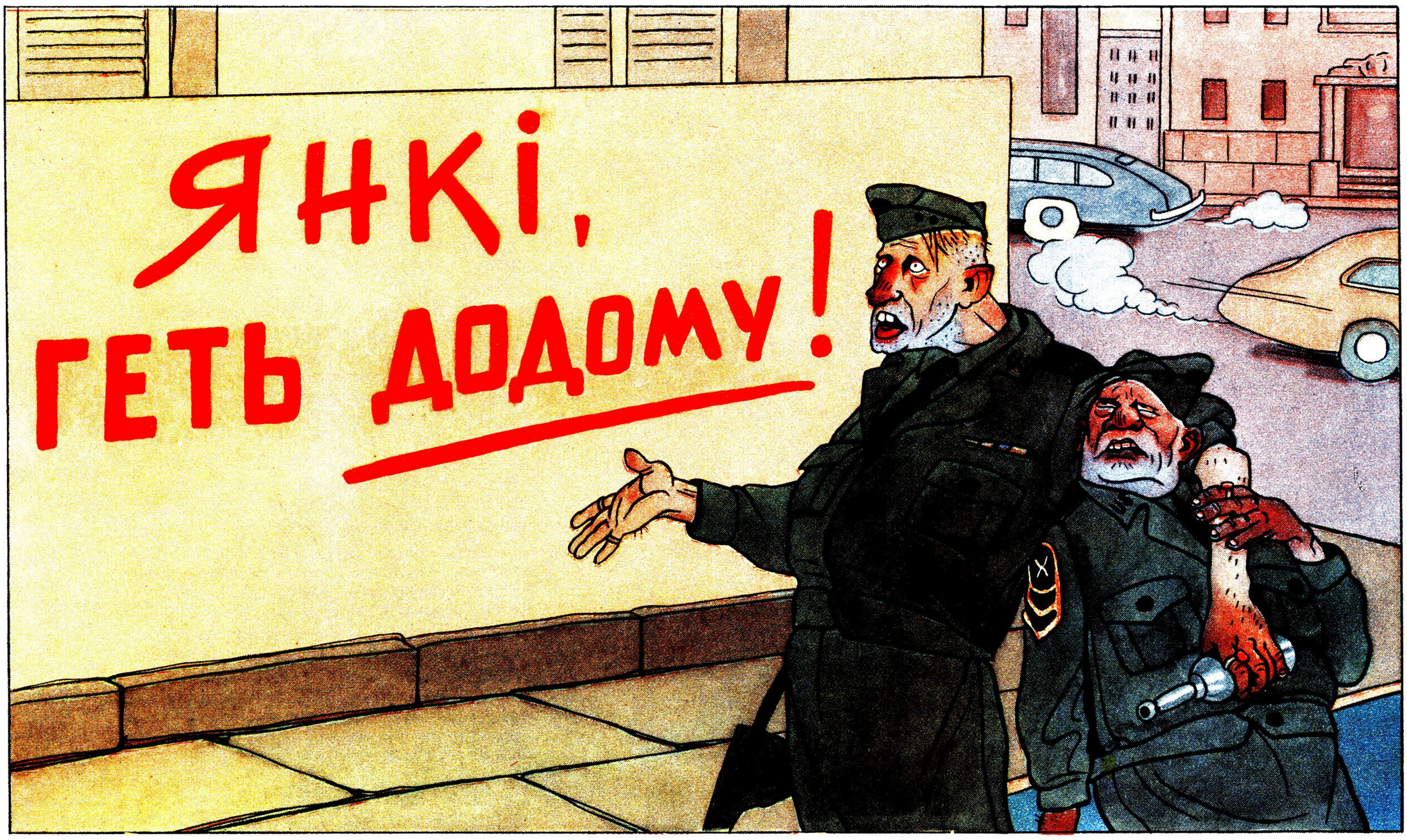

— А генерал говорив: почувайте себе тут, як дома...

НАЩАДОК ЛОНДОНСЬКОГО БОББІ

Батько теперішнього міністра закордонних справ Англії лейбориста Герберта Моррісона все своє життя був лондонським поліцаєм. Першою іграшкою малого Герберта була, кажуть, поліцейська дубинка, а першою прочитаною книжкою — «Статут поліцейської служби».

Ранні дитячі враження так вплинули на нього, що, будучи вже міністром і одним із лідерів лейбористської партії, Герберт Моррісон не може обійтися без поліцейської дубинки або відступити від суворих параграфів статуту поліцейської служби.

Як і всі його колеги, він на початку своєї кар'єри ходив у «лівих» лейбористах і демагогічними виступами проти капіталістів завойовував авторитет, деяку популярність серед робітників. Але, дорвавшись до парламентського мандата, Моррісон відразу ж скинув свою «лівизну», мов гадюка шкуру, і став таким запопадливим лакеєм лондонського Сіті, що його не могли там не помітити.

Він виступає проти єдності дій з комуністами.

Він обливає брудними наклепами СРСР.

Він переслідує тих членів лейбористської партії, які виступають з критикою правого партійного керівництва.

Черчілль з його найтоншим нюхом на антикомуністичну тухлятину одразу звернув увагу на поліцейського нащадка і в 1940 році вручив йому портфель міністра військового постачання, а згодом — міністра внутрішніх справ.

Син лондонського «боббі» став головним поліцаєм Англії!

На цьому посту Герберт Моррісон розгорнув таку шалену діяльність, що здивував навіть самого Черчілля. Якщо Моррісон-папаша щодня тягав до поліцейського участку робітників-страйкарів і викидав на вулицю з квартир безробітних десятками, то Моррісон-син кидав у тюрми і виселяв робітників за невиплату квартирної плати тисячами.

Колись німецький правий соціал-демократ Густав Носке залив Німеччину робітничою кров'ю. Німецький народ прозвав його «кривавим собакою». Дізнавшись про це, Носке кинув відому фразу:

— Хтось же повинен стати кривавим собакою!

У 1943 році Моррісон з цинічною одвертістю заявив:

— Я найбільш непопулярна фігура в усій Англії. Мені доводиться запроторювати чоловіків у тюрми, а жінок примусово посилати на роботу до пожежних команд. Гідне подиву те, що мене досі не лінчували, а тільки інколи освистують.

Ну, чим не Носке у лейбористському виданні!

* * *

Герберт Моррісон вважає себе невтомним проповідником «соціалізму» й «демократії».

Англійську лейбористську демократію він називає «однією з найбільш довершених у світі».

У чому ж її довершеність і досконалість?

«Ми хочемо запевнити капіталістів,—говорив Моррісон в одній із своїх передвиборних промов, — що лейбористи мають намір поводитися з ними, як з людьми і братами, і довести їм, що їх справи за лейбористів ітимуть ще успішніше, ніж за консерваторів».

Капіталісти проголосували за Моррісона та його партію. Вони її перевірили на практиці в консервативно-лейбористській коаліції ще під час війни. Головна поліцейська дубинка Англії — містер Моррісон непогано зарекомендував себе тоді.

У лейбористському уряді він ще запопадливіше продовжує служити капіталістам, щоб їхні справи йшли ще успішніше, ніж за консерваторів...

От яка «довершена» й «досконала» лейбористська демократія!

«Теперішній уряд, — заявив керівник англійських комуністів Гаррі Полліт, — це уряд запроданства і зради, що є синонімом імені Моррісона».

* * *

Тим, що Сполучені Штати хазяйнують у Великобританії, як у себе вдома, Вашінгтон у великій мірі завдячує також і Моррісонові. Уолл-стріт знав, кого посадити після Бевіна в міністерське крісло у форейн оффісі (міністерство закордонних справ Великобританії). Герберт Моррісон мав уже солідний стаж служаки американському доларові. А досвід поліцая, набутий ним на посту міністра внутрішніх справ, потрібен був і для справ зовнішніх.

На посту міністра закордонних справ Моррісон зовсім розперезався.

Оголошення економічної блокади Народного Китаю.

Розширення американських військових баз на британських островах і збільшення американської окупаційної армії в Англії.

Відродження німецької армії.

Відправка нових контингентів англійських військ до Кореї.

Поліцейські погрози Іранові за те, що іранці хотіли б самі добувати свою нафту.

Порушення всіх угод про мирний договір з Японією й активна участь у відродженні японського імперіалізму.

Невпинна наклепницька кампанія проти СРСР.

Переслідування прихильників миру.

Зоологічна ненависть до всього прогресивного.

Активна підтримка пропаганди нової війни.

Це далеко не повний перелік «доброчинств» пана Моррісона.

Консервативна газета «Дейлі Мейл» писала недавно, що «Моррісок краде лаври у консервативної партії».

Незрозуміло — чому «краде»? Навпаки, увінчаний цими лаврами, він послідовно продовжує лінію консервативної партії у зовнішній політиці Англії. За це Вашінгтон і держить його на посту міністра закордонних справ Англії.

М. ВІЛЬБАУМ.

Мал. А. АРУТЮНЯНЦА

— Зараз важко буде стенографувати. Він перейшов до недоліків і буде поспішати й мимрити.

Перечниця

САМОПРОЧУХАН

ЗАЙШОВ Кузьма Якович Логвин, начальник Дніпровського басейнового управління шляху, на склад матеріально-технічного відділу, побачив невеличкий пакуночок у кутку і завмер.

— Що це таке?—запитав він, густо червоніючи.

— Вви-вимпели,—відповіли йому.

— Де ви їх взяли?

— Нам привезли їх півтора місяця тому.

— Хто привіз? Який це бюрократ такі вибрики відколює? Більше місяця маринуєте в коморі почесні вимпели, присуджені колективам земснаряду № 8 і розвідувальної партії № 5! Так оце так у нас дбають про передовиків соціалістичного змагання?! Чия це голова додумалася запроторити їх сюди?

Від гніву не пам'ятаючи себе, Кузьма Якович схопив пакунок з вимпелами і на пожмаканому папері, просто на пакунку, намалював резолюцію: «Негайно віднести т. Галігузову в кабінет!!!»

Трохи заспокоївшись, Кузьма Якович знов навернувся до розслідування справи.

— Хто вам привіз вимпели?

— Ваш шофер. Він сказав, що ці вимпели ви передали...

— Шофер??—І знов Кузьма Якович завмер. Більше він не сказав ні слова.

Про присутніх у таких випадках справді краще не говорити!

КІНОАПТЕКА

БУЛО це в Білобожниці на Тернопільщині. Зайшов чоловік до аптеки. Людина в білому халаті ввічливо запитала його:

— Вам що? Аспірину, сульфідину?

— Ні! Нам би кінопересувку в село.

— Кінопересувки на профілактиці.

— Щось довго вони у вас профілактяться.

— Не турбуйтеся, скоро ми вас охопимо.

Правда, дивна розмова? А насправді нічого дивного немає, бо начальником райвідділу кінофікації є т. Безрукавий, який працює в аптеці.

В аптеці у нього справи йдуть, як в аптеці, а от кінофікація в районі тяжко хворіє. Кінопересувки стоять у подвір'ї аптеки, як укопані, а кіномеханіки лежать біля них і дрімають. Рідко коли виїжджають вони у колгоспи.

Хто ж напише такого рецепта, щоб одужали кінопересувки?

УВ'ЯЖІТЬ

ЩАСТИ ВАМ

В Золочеві на Харківщині зустріли ми знайому — Марину Іванівну Коник з села Баранівки. Вона шукала Марію Данилівну Марченко.

— А хто вона за одна? — питаємо.

— Сільський листоноша наш. Передавала, щоб я зайшла, забрала термінову телеграму, яка вже три дні у неї лежить.

— Так чого ж ви Марію Данилівну шукаєте тут, а не в Баранівці?

— А де ж іще? Сьогодні в Золочеві базар—може хоч тут пощастить її зустріти. Мій сусід он уже тиждень бігає по Баранівці—ніяк свого листа забрати не може.

— Чому ж ваша Марія Данилівна сама не розносить пошту?

— Такий у неї порядок. Вас, каже, багато, а я одна...

— Ну, щасти вам знайти Марію Данилівну,— побажали ми знайомій і пішли до начальника Золочівської райконтори зв'язку т. Воронова.

— Що це у вас за порядок такий,— питаємо,— листи й телеграми тижнями лежать у листонош?

— Бачите,—відповідає т. Воронов, — маленька неув'язка вийшла. Та в нас що. Ви на Вінниччині побувайте!

ХТО ШВИДШЕ?

Побували ми і на Вінниччині.

На шосе з Шаргорода до Бара наздогнали воза, запряженого парою волів.

— Можна під'їхати? — питаємо хлопця-погонича.

— Сідайте,—каже,—на ходу, бо зупинятись не можу: поспішаю.

— Куди?

— В Ялтушків поспішаю—гроші везу. Просили дуже швидко доставити.

—Так гроші ж можна телеграфом переказати!

— Ет, які ви нетямущі! Кажу ж — швидко треба, а ви—телеграфом! Відправив он мій сусід Олександр Федорович Бернадин з Сосніівки, Шаргородського району, своїй дружині в Ялтушків, Барського району, 500 карбованців телеграфом. Коли, гадаєте, одержала дружина гроші?

— Це залежить од відстані між цими населеними пунктами.

— Кілометрів 50 між ними.

— Тоді за годину, мабуть, гроші дійшли.

— Помиляєтесь! Дружина мого сусіда одержала телеграфний переказ на... 13-й день. Так хто швидше буде в Ялтушкові — я чи ваш телеграф?

Ми встали з воза. Гріх перевантажувати волів, коли вони так поспішають...

ОБРИВ НА ЛІНІЇ

З Ялтушкова на Вінниччині нас тричі викликали до телефону. Дзвонили з Витязівського району, Кіровоградської області.

— Алло! Алло! — кричав хтось.— Дуже просимо...

Що вони просили, так ми й не дізналися.

— Обрив на лінії,—пояснила телефоністка.

За третім викликом і за третім обривом у нас урвався терпець і ми поїхали до Витязівки.

— Що це у вас так рветься тут?—питаємо по приїзді у телефоністок.

— Не рветься, а валиться. Стовпи телефонні валяться, бо підгнили.

— Так у вас же є нові стовпи. Ще в січні ваш начальник Павло Іванович Куцевол привіз їх із станції.

— А зима?

— Що зима?

— А раз зима, значить, морози. Холодно тобто. От Куцевол їх у січні привіз, а в лютому спалив у себе в печі. Не буде ж людина зимою в холоді сидіти! З того часу думаємо-гадаємо, чим же підпирати лінію.

— Ну й придумали щось?

— Хіба що начальником. Тільки—чи витримає? Як би ще більших обривів не було...

НЕУВ'ЯЗКИ!

ЗАПОПАДЛИВІ ПОШТАРІ

Одержали ми недавно листа:

«Чи не можна, дорогий Перче, так зробити,—писав із Тростянця, Сумської області, А. В. Дараган,—щоб кореспонденцію, яка на мою адресу надходить з редакції, поштові працівники не читали?».

Переслали ми ту скаргу для перевірки заступникові начальника Сумського обласного управління зв'язку т. Шегимазі.

Незабаром він відповів:

«Твердження, що листа розпечатали і що його читали всі працівники Тростянецької контори зв'язку,—не відповідає дійсності».

— Ясно,— погодились ми,— інакше й бути не може. Таємниця листування ж бо гарантована кожному громадянинові СРСР. За порушення таємниці судять!.. Видно, т. Дараган не подумав, писавши свого листа.

Переслали ми Дараганові відповідь т. Шегимаги. А оце повернулися з подорожі і застали на столі ще одного листа від Дарагана:

«Ти, Перче, мені щось писав, а пошта знов перехопила. Якщо хочеш, щоб я одержував твої відповіді, то розішли їх у копіях усім працівникам нашої пошти. Задовольни їх цікавість, тоді, можливо, вони перестануть інтересуватися чужими листами».

Прочитали ми це і вирішили: ніж посилати багато листів багатьом зв'язківцям, напишемо одного — уповноваженому Міністерства зв'язку СРСР по Україні т. Кириченкові і спитаємо у нього:

— Чи не можна якось потугіше ув'язати згадані й незгадані неув'язки у підпорядкованих вам органах зв'язку?

Бригада Перця: О. КВАШЕНКО, А. РУДЕНКО, Г. ТИТАРЕНКО, Г. БЕЗБОРОДЬКО.

Виставка ШИРОКОТРЕБА

ОЙ, НЕ СПИТЬСЯ, НЕ ЛЕЖИТЬСЯ...

— «Ой, не спиться, не лежиться
І сон мене не бере...»
— Чому не спиться?

— А тому, що й вам не спалось би, якби ви купили собі ліжко Одеського заводу імені Хворостіна.

Ліжка того заводу, за висновком експертів, «мають хитання спинок», бо кулачки царг не щільно входять у гнізда.

Через оте хитання ліжка Одеського заводу сотнями переводяться з першого сорту в брак.

Хитку позицію зайняв директор заводу ім. Хворостіна Костянтин Георгійович Кузнецов!..

НЕ В СПОРТИВНІЙ ФОРМІ

Волейболісти провели гру у хорошому темпі. Їх вітали оплесками, і вони зійшли з майданчика радісно збуджені, зелені...

Бачимо, як читач незадоволено морщить лоба:

— Радісно збуджені і — зелені. Щось не те! Мабуть, помилка...

Ні! Не помилка. Волейболісти виграли змагання і, незважаючи на це, позеленіли. Бо одягнуті були волейболісти у зелені майки харківської промартілі ім. II п'ятирічки.

Ці майки голова артілі т. Азорін сам категорично відмовляється одягати: він — «не в спортивній формі».

БІЛЯ ТЕАТРАЛЬНИХ АФІШ

Почався новий театральний сезон, але більшість театрів республіки поки що не поставила, жодної нової п'єси. **(З листа до редакції).**

Мал. А. АРУТЮНЯНЦА

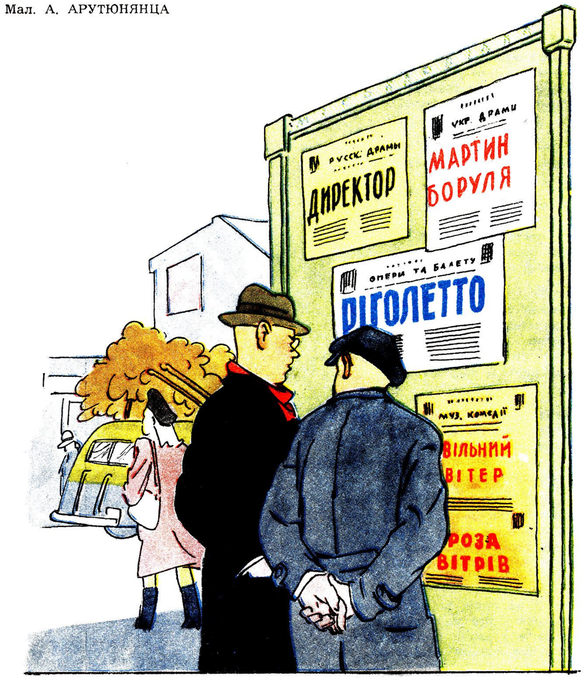

— Нові об'яви, та старі вистави!

Перечниця

РЕНТАБЕЛЬНА СМЕТАНА

У ДЕРАЖНОМУ, Ровеньської області, одного тихого вечора вели між собою тиху розмову заступник голови виконкому райради т. Шинкар і зав. райвідділом сільського господарства т. Сухосиров.

— Люблю я кисле молоко,—промовив мрійно Шинкар.—Кажуть лікарі, що воно життя продовжує.

— Ет, знайшли, що хвалити. Кисляк! Сметана—ото справжня харч!—сказав Сухосиров.

— Добра штука й сметана. Особливо до вареників,—погодився Шинкар.

— Та немає в нас ні кисляка, ні сметани,—зітхнув Сухосиров.

— Нема—так буде!—ляпнув долонею об стіл Шинкар.—Потрібна лише невеличка постанова.

І молоколюбці почали доводити скрізь і всюди, що підсобне господарство райлікарні нерентабельне. Виконком райради прийняв рішення про ліквідацію того господарства. А в господарстві було дві корови. Їх швиденько «ліквідували». Одну корову купив за півціни—Шинкар, а другу—дружина Сухосирова.

І мають вони тепер від нерентабельних корівок дуже рентабельні молоко й сметану.

ХАТА СКРАЮ

МИХАЙЛО Гордійович Багачук—головує в колгоспі ім. Сталіна (село Плебанівка, Шаргородського району, Вінницької області).

Головує Багачук в Плебанівці, а хату собі будує в Носиківці. Чому?

— Клімат,—каже він,—там для мене кращий.

Голова має рацію.

У Плебанівці будівництво колгоспного свинарника і тваринницьких приміщень іде дуже повільно, а в Носиківці нова хата голови росте, як на дріжджах. Дехто пояснює це не тільки кліматичними умовами, а й тим, що Багачук одірвав од роботи в колгоспі і відправив у Носиківку на будівництво власної хати 40 кращих колгоспних теслярів і мулярів.

— Де муляри? Де теслярі? Чому не будуються тваринницькі ферми?—питають колгоспники, а Багачук тільки руками розводить:

— Не знаю.

І справді—звідки йому знати, коли його хата скраю.

Іван ШАВЛОВСЬКИЙ.

МИСЛИВСЬКА ПРИГОДА

Як вітер крилатий дмухне по воді,
І скрекоти чути з болота,
Якому такому мисливцю тоді
На селезня йти не охота?

Для того й зійшлись у мисливця Луки
Стрільці з неабияким стажем.

— Махнуть на Полісся нам буде
з руки,—
Лука пропозицію каже.
— Хто проти?
— Немає!

Обдумали план,
З якого болота почати.
— Підемо на Кругле,— говорить
Дем'ян,—
Бо кращого й годі шукати,

Болітце таке, що й не видно кінця,
Гектарів, мабуть, зо три сотні,
Я знаю, де качур там жде
на стрільця,
Всі виходи знаю болотні.

Траплялося часом: летить дичина,
Бабахнеш — аж троє упало!..
(І далі розмова пішла запальна
Про те, що було й не бувало).

А потім на захід їх поїзд помчав.
Сховалося місто за лісом.
Микола про вовка розмову почав,
Лука — про погоню за лисом...

Пробігли за вікнами швидко гаї,
Спинилися на полустанку.
І ось уже в лісі мисливці мої
Веселого теплого ранку.

Микола говорить: — Два роки сюди
Заходити нам не прийшлося.
— Ну що ж,— одвічає Лука,— півбіди,
Тим більше качок розвелося!

Виходять із лісу вони навпрошки,
Дорога по полю лягає.
Вітрець у рушниці, неначе в дудки,
Нехитру мелодію грає.

Нарешті ось — верби, знайомі давно,
Ген — дуб виростає солідно,
А далі болото... Та де ж це воно?
— Їй-богу, болота не видно!

— Куди ж воно ділось? — питає
Дем'ян,
Від подиву кліпають очі...
Лежить перед ними пооране лан,
І трактор на ньому гуркоче.

— Оце так пригода! — Лука
промовля,—
Дивнішої, мабуть, не буде...—
Коли це колгоспник гукає здаля:
— А що ви шукаєте, люди?..

— Болото?.. Спізнились. Минув його
вік,
Під небо пішла з нього пара!
Отут ми картоплю зібрали торік —
Сім сотень центнерів з гектара...

...На полі мисливці спочили як слід
(Згадайте картину Перова!).
І довго велась про осушку боліт
Між ними гаряча розмова...

Правителі США посиленими темпами відроджують німецьку військову машину.

Фотокарикатура Юр-Ка

АМЕРИКАНСЬКИЙ ХИЖАК ТА ЙОГО ЗАХІДНОНІМЕЦЬКІ ВИЛУПКИ

Пошта Перця

ЧОТИРИМОТОРНИЙ ДИРЕКТОР

«Еней був парубок моторний», та куди йому до директора Лебединських авторемонтних майстерень т. Семенченка! Для благенької автомашини, яка обслуговує власну його персону, він придбав аж три запасних мотори, а недавно купив ще й четвертого. Майстерні

майже весь час зайняті ремонтом моторів для директорової машини, яка, до речі, й утримується незаконно: для неї ні пальне, ні шофер не передбачені.

Отаке витворяє наш чотиримоторний директор!

Я. ТОКАРЕНКО.

м. Лебедин,
Сумської області.

ПРОГРАНИЙ ОРКЕСТР

Влітку минулого року в Турійському районі відбулася олімпіада самодіяльного мистецтва. Першу премію — комплект духових інструментів — було присуджено Боблівському клубу.

— Тепер ми пограємо!—зраділа молодь нашого села.

Але погана вийшла гра. Довгий час про духовий оркестр не було ні слуху, ні духу. Аж ось чуємо, грає оркестр у селі Кульчині. Виявляється—наш! Як же він потрапив туди?

Ось як. Завідуючого райвідділом культосвітніх установ т. Коляденка обрали головою колгоспу села Кульчин. Ну, а він вирішив прибути на нову роботу з музикою... і забрав наш оркестр.

Виконком Турійської райради виніс ще у березні цього року рішення про повернення оркестру нашому клубові. Та й досі дмуть у селі Кульчині в наші труби, а голова райвиконкому т. Роїк і в ус не дме, щоб виконати ним же підписане рішення.

С. ЧИЖУК.

Волинська область.

ТРЕМТІТЬ, РЕВІЗОРИ!

Завідувач Ізюмського міськкомунгоспу т. Коровниченко видав наказа:

«У зв'язку з тим, що останнім часом мають місце часті ревізії й перевірки у відділах міськкомунгоспу без мого відома, чим самим послаблюється робота працівників відділів.

У зв'язку з вищевикладеним наказую.

Всім зав. підвідділів міськкомунгоспу без мого відома жодних ревізій, ревізуючих, перевірок та повіряючих у підвідділи міськкомунгоспу не допускати».

Грізний наказ не допоміг. Ревізія виявила різні порушення фінансової дисципліни в ремконторі міськкомунгоспу. Є чутки, що т. Коровниченко готує новий наказ—ще грізніший: «Про заходи боротьби з ревізорами, інспекторами, обслідувачами та перевіряючими».

Тремтіть, ревізори!

Г. КОСТЮЧЕНКО,
інспектор облфінвідділу.
Харківська область.

ВКАЗІВКА НА ВКАЗІВЦІ...

Для закінчення будівництва нашої вівчарні потрібні будівельні матеріали. «Укоопспілка» дала вказівку голові Сталінської облспоживспілки т. Руденку відпустити нам необхідні матеріали. Тов. Руденко не забарився відпустити таку вказівку:

«Голові Приморської райспоживспілки т. Куцевалову.

Для забезпечення будівництва вівцеферм у колгоспі ім. Сталіна відберіть у місті Жданові на перевалках Приморської райспоживспілки необхідну кількість лісу і одержіть від нас вказівку про відпуск цього лісу Приморською райспоживспілкою...»

Отож і виходить, Перче: відберіть ліс і замість того, щоб будувати, сідайте біля моря і ждіть... вказівки.

Перче, дорогесенький, дай вказівку дідові Морозові не поспішати в наш колгосп!

А. В. ЖУКОВ,
старший чабан колгоспу ім. Сталіна,
Герой Соціалістичної Праці.

РОЗТУЛІТЬ РОТА!

Навесні у нас, у Коханівці, Троїцького району, розмило колгоспний став. Звернулися ми по допомогу до Одеської філії «Укрводпроекту». Спасибі товаришам, зразу ж відгукнулись: прислали групу інженерів на чолі з Сергієм Олександровичем Воробйовим.

Інженери склали кошторис, райвиконком його затвердив.

— А тепер за роботу,— сказали інженери, від'їжджаючи в Одесу. — Найближчими днями до вас прибудуть люди, машини...

Минають, як кажуть, дні, минають ночі, а з «Водпроекту» — ні слуху, ні духу.

Не раз писали ми в Одесу, нагадували, що осіння вода може зовсім зруйнувати наш ставок, та, мабуть, одеські інженери набрали води в рот.

Розтуліть рота, товариші! Відгукніться!

В. ОЛЕКСІЄНКО,
голова колгоспу ім. Леніна.
Одеська область.

ПРО ТЕ, ЩО МЕТЕ

У Проскурові, обласному центрі Кам'янець-Подільської області, вулиці — навіть центральні — рідко підмітаються.

Чому?

Відповіді на це запитання мешканці Проскурова ждуть від тебе, Перче, бо т. Бурченко — голова виконкому Проскурівської міськради — відмовляється давати з цього приводу будь-які пояснення.

А може, замість пояснень, завітав би ти сам, Перче, до нас і власною мітлою підмів би наш обласний центр?

О. ДНІСТРОВИЙ.

ЩОБ НЕ ТРУДИТИ ПОПОВІ НІЖКИ

Зібралося якось правління колгоспу ім. Лесі Українки на засідання. Довго засідали і висиділи таку постанову:

«Висилати підводи з колгоспу по попа без оплати. Поступило предложення за чергою кожен колгоспний двір.

Голова колгоспу КОЛАЧ.
Рахівник колгоспу МАЦЬКО».

Як бачиш, Перче, правління нашого колгоспу дуже вболіває, щоб піп не трудив своїх ніжок. А от, щоб збудувати добру стайню для тих коней, які мусять заради попа ноги трудити, правління не подумало.

Кажуть: який піп — така його й молитва. І справді: яке правління — такі його й постанови.

О. БОБРЕНКО.

Краковецький район,
Львівської області.

ВІД РЕДАКЦІЇ

В № 17 «ПЕРЦЯ» з вини редакції не було зазначено, що для малюнка останньої сторінки обкладинки («У Белграді — місті шпиків») використано тему угорського сатиричного журналу «ЛУДАШ МАТІ».

ПЕРЕЦЬ ДОПОМІГ

У № 9 ПЕРЕЦЬ надрукував замітку «Біда з вухами» про погану якість продукції Дніпропетровського механічного заводу «М'ясомолмаш». За випуск продукції низької якості директора заводу т. Соловйова знято з роботи.

☆ ☆ ☆

У № 6 ПЕРЕЦЬ надрукував фейлетон П. Лубенського під заголовком «Великі цяці» про низьку якість дитячих іграшок. Як повідомила редакцію Укооппромрада, нею вжито ряд заходів до збільшення асортименту та покращення якості дитячих іграшок.

☆ ☆ ☆

До ПЕРЦЯ надійшов лист про зловживання деяких працівників республіканської контори матеріально-технічного постачання Міністерства бавовництва УРСР. Як повідомило міністерство, виконуючого обов'язки начальника контори т. Мокренка, начальника торговельного відділу т. Рогочій та завідувача складу контори Савицького з роботи знято й матеріали про зловживання передано слідчим органам.

☆ ☆ ☆

Головбух колгоспу імені Кірова (Миколаївський район, Одеської області) Шевчук навмисно заплутував облік у колгоспі та привласнював артільні гроші. Колгоспники повідомили про це ПЕРЦЕВІ. Розслідування, проведене районною прокуратурою на прохання редакції, підтвердило факти, вказані в листі. Шевчука Н. І. засуджено до 10 років позбавлення волі.

ЧОМУ ЗІТХАВ РІЛЬНИК?

Дні весняні! Квітнуть вишні.
Зеленаве сходить жито...
П. ТИЧИНА. «Будь здорова,
Закарпатська Україно!».

Квітнуть вишні в теплім травні
В Закарпатській Україні.
Все радіє, все сміється,
Все купається в промінні.

Лиш один рільник сумує
Та зітха несамовито:
— Чом так пізно у Тичини
«Зеленаве сходить жито»?

Микита КОЦЮБА.

с. Ревутинці,
Кролевецького району,
Сумської області.

РОЗШИФРОВАНА ТЕЛЕГРАМА

Прибула з Чернівців до Перця телеграма такого змісту: «Допоможіть! Нас засипають бурим»...

Що за телеграма? Про що в ній говориться? Якої допомоги проситься?

Довелося зв'язатися з Чернівцями. І ось ребус розв'язано.

Телеграму відправив завод гумових виробів. Він сповіщав, що його засипають бурим вугіллям. Вже одержано вугілля 800 тонн та ще в дорозі 400 тонн. За вугілля заплачено понад 40 тисяч карбованців.

А от спалено заводом цього вугілля лише 70 тонн. Все останнє — на подвір'ї лежить і курно курить...

Розшифрувавши зміст телеграми, почали ми розшифровувати, з чиєї ж це легкої руки летять на вітер державні гроші? Насамперед звернулися до постачальника — до уповноваженого Головвугіллязбуту т. Стельмаховського, щоб пояснив, що й до чого. Спасибі йому, роз'яснив.

— Мені, — каже, — дано певний план, за яким я вантажу і ні на що не важу. Ви краще зверніться до Міністерства легкої промисловості. Воно знає, що робить.

А в міністерстві головний механік т. Гордієнко, як тільки почула, про що мова заходить, похитала сумно головою і сказала:

— Від цього бурого у нас уже в очах темніє... Ми запланували використовувати буре вугілля на наших підприємствах, але ж для цього треба котельні перебудувати. Котельні не перебудовані і...

— Зрозуміло! Вугілля горить не в топках, а на складах, а від цього прогоряють заводи і фабрики.

Міністерство легкої промисловості повинно було використати в 1951 році на своїх підприємствах 35 тисяч тонн бурого вугілля.

Треба було зразу ж братися до роботи по переустаткуванню котельних, а в міністерстві взялися до розмов: проблема, мовляв, нова і складна. Як-то до неї підійти та як до неї приступитися?

Безперечно, проблема нова, але ж над нею працюють наукові установи. Київський відділ Державного інституту проектування підприємств легкої промисловості теж веде роботу в цьому напрямі. І хоч він не виконав своєчасно всіх завдань по проектуванню нових котельних, та все ж таки дав проекти для львівських та чернівецьких підприємств легкої промисловості. Але біда в тому, що й там, де є проекти, перебудова котельних поки що залишається в проекті.

І ось наслідки. Підприємства Міністерства легкої промисловості використали за півроку лише 3.000 тонн бурого вугілля.

Та загорівся нарешті заступник міністра легкої промисловості т. Гуторов і написав до Держплану листа. У листі він пообіцяв, що переустаткування котельних в наступному році буде закінчено, а в зв'язку з цим попросив запланувати на новий рік для всіх підприємств легкої промисловості аж... 8.700 тонн бурого вугілля!

Що й казати — оригінально розв'язано проблему. Котельних буде багато, а вугілля давайте поменше.

Важким виявилось буре вугілля для Міністерства легкої промисловості.

Л. ГРОХА

Мал. С. САМУМА

Чудесний архітектурний ансамбль створюють столичний Державний університет, Публічна бібліотека, пам'ятник Т. Г. Шевченку і навколишні житлові будинки. Та псує цей мальовничий куток Києва препогана бруківка.

БУЛИГОУСТРОЄНИЙ МАЙДАН

(який обходять кияни, щоб не спіткнутися, і на якому спіткнеться начальник Управління благоустрою столиці т. Малюта тому, що обходить його).

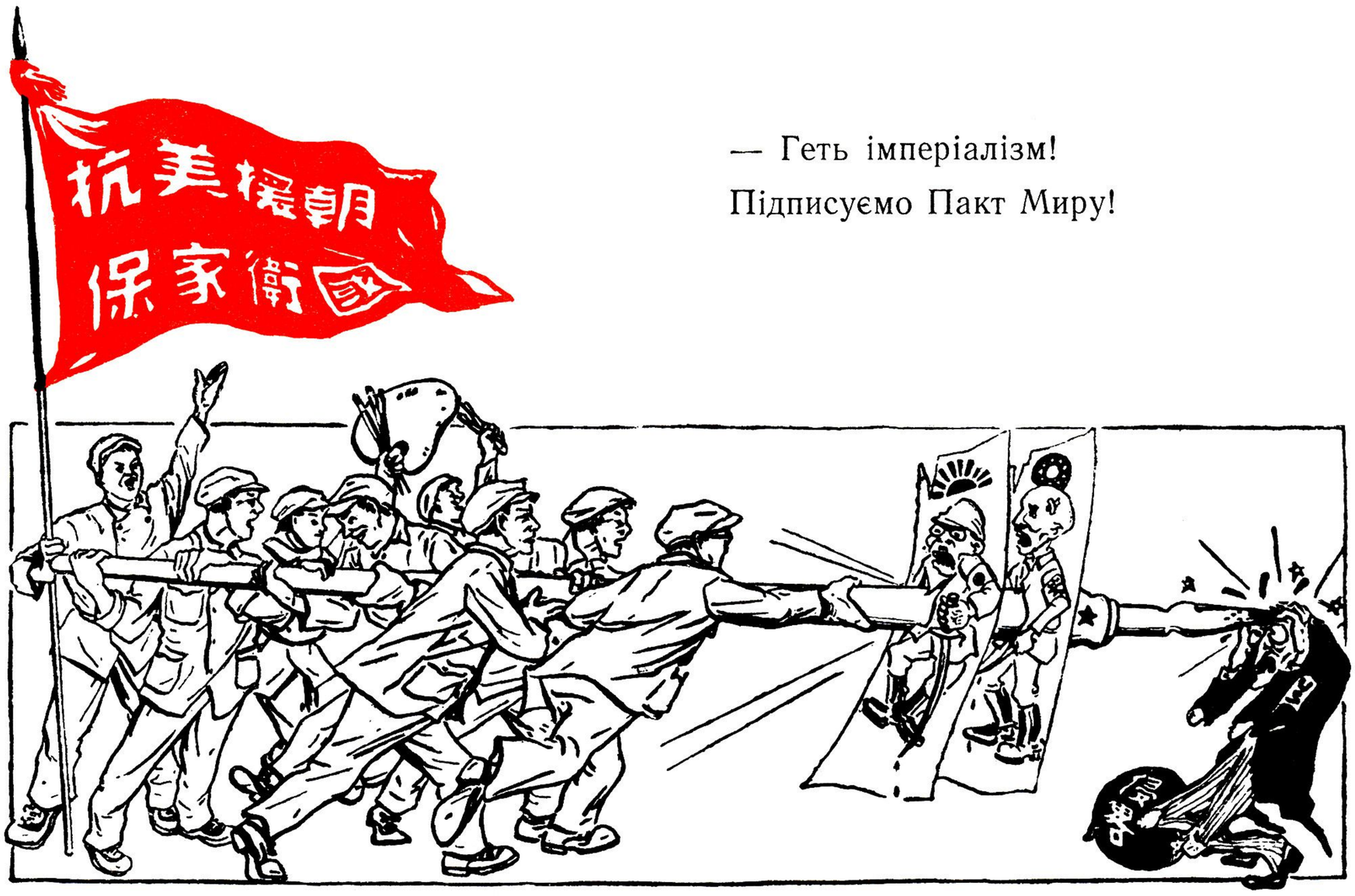

— Геть імперіалізм!

Підписуємо Пакт Миру!

(З китайського сатиричного журналу **«Карикатура»**).

ПРО ТЕ, ЩО МАЄ ВЕЛИЧЕЗНЕ ЗНАЧЕННЯ

Іван Антонович, учитель української мови та літератури, готуючись до чергових занять, переглядав допоміжну літературу і свіжі номери журналів. Відкривши перший номер журналу «Література в школі», він став читати його з першої, вступної, статті. Спочатку читав тихо, про себе, потім мимоволі почав вимовляти окремі слова вголос:

— «Поширюється значення... — читав він. — Має величезне значення.. особливе ж значення... ще більшого значення набуває...»

Учитель знизав плечима, закрив журнал, знову відкрив його на передостанніх сторінках і заглибився в статтю заступника начальника Управління шкіл Міністерства освіти УРСР Б. М. Мізерницького «Про екзамени з літератури й літературного читання». Перед очима побігло:

«У підготовці до екзаменів велике значення має... велике значення мають... мають велике освітньо-виховне значення... Велике значення на екзаменах надається... Особливо важливе значення має...».

Того вечора Іван Антонович переглянув з олівцем в руці всі свіжі номери журналів, які мав у своїй бібліотеці.

Почервоніла трохи і вступна стаття першого номера «Української мови в школі». Суворий словесник підкреслив у ній місця, зовсім не схожі на ті, що так зацікавили його спочатку. Великий любитель книги, ворог яких би то не було позначок на полях власних і особливо позичених книг, Іван Антонович зрадив себе. Товсті смуги лягли у вступній статті під такими звичайними, всім знайомими словами: «Відділ методики приділятиме особливу увагу... в центрі уваги... приділятиметься значна увага...» На «Відділ методики» сіла ціла зграя «птичок». Особливо пишно оздобив учитель статтю Б. М. Мізерницького «Завдання викладання української мови в школі». Одна птичка сиділа на «...треба приділяти належну увагу», друга — на «слід приділити належну увагу», третя — на «потрібно приділяти», четверта — на «повинні приділяти», п'ята — на «частина вчителів у цьому навчальному році послабила увагу...»

Зробив Іван Антонович писанку і з статті кандидата філологічних наук В. І. Масальського « Вивчення прийменників у середній школі». Особливу увагу приділив він усім отим «особлива увага приділяється... Слід звертати увагу... варто звернути їх увагу... привертаємо їх увагу... Звертаємо увагу учнів... слід звертати особливу увагу», якими пересипав свою працю шановний філолог.

Трохи менше потрудився Іван Антонович над другим номером «Української мови в школі». Зашарілася в ньому тільки стаття доцента І. Г. Чередниченка. Відзначив у ній старий учитель і «педагог мусить приділяти увагу», і «неправильний висновок, що не слід приділяти уваги», і «слід звернути увагу», і «важливо звернути увагу на наголос», і особливо «наголосив» олівцем на фразі: «Маючи це на увазі, слід приділити увагу...»

...До пізньої ночі працював Іван Антонович. Немало механічних, штампованих фраз знайшов він і в журналі «Дошкільне виховання». У першому номері кандидат педагогічних наук М. К. Шейко починає свою статтю так: «У Радянському Союзі фізичному **вихованню** дітей, як одному з найважливіших завдань комуністичного **виховання,** надається великого значення. Особливо велика увага...» і т. д.

У номері третьому кандидат педагогічних наук Б. Н. Зальцман теж починає статтю такою ж штампованою фразою.

У тому ж номері стаття про сон дітей починається: «Важливе значення для правильного фізичного розвитку дитини має сон дітей на повітрі».

Погодившись, що сон справді має важливе значення, Іван Антонович хотів кінчати. Коли наводив порядок на столі, звернув увагу на шостий номер журналу «Вітчизна» — згадав, що саме сьогодні мав намір прочитати статтю Маргарити Карпенко «Горький про мову художньої літератури».

Одягнув окуляри і... побігли-покотилися фрази, схожі одна на одну, як дві краплі води:

«набувають виключно великого значення... особливого значення... мають для нас велике теоретичне і практичне значення... особливо велике значення... мають велике значення... надавав їй великого значення...»

А далі:

«особливу увагу приділяв... не приділяли належної уваги...» і т. д. Цікаві думки, цікаві факти, а в мові прикре одноманіття і штамп!

— Так, це справді заслуговує належної уваги! — зітхнув Іван Антонович і підійшов до вікна подихати свіжим повітрям.

...Молодь поверталася з клубу.

Серед тиші лунав молодий дівочий голос:

Терен, мати, коло хати,
В нього цвіт біленький.
Ой, хто любить очі карі,
А я голубенькі.

Тихо, майже пошепки, щоб не чули в сусідній кімнаті, Іван Антонович замугикав:

Зверни, матінко, увагу:
В терна цвіт біленький.
Мають значення велике
Очі голубенькі.

— Отаке може вийти, коли живі слова замінити мертвими, штампованими, — гірко посміхнувся учитель.

Незважаючи на те, що сон має справді величезне значення. Іван Антонович довго не лягав спати. Він ходив по кімнаті і думав:

— Як це воно так виходить, — думав він,— що люди, які обрали мову своєю спеціальністю, які особливо щиро повинні дбати про бездоганність мови своєї, — як можуть такі люди пересипати учені праці штампованими, збитими фразами?

Ще раз звернувся до другого номера «Української мови в школі», до згаданої вже статті доцента І. Г. Чередниченка «Боротьба за культуру мови в школі».

На сторінці тридцять сьомій він спочатку нібито знайшов відповідь на своє запитання:

«Недостатня обізнаність зі словником мови, безпорадність у доборі слів для висловлення своєї думки рідною мовою є ознакою низького культурного рівня людини». Потім подумав-подумав і змилувався:

— Ні, це просто плоди неуважності, — сказав він. — Забули деякі товариші, що увага, як каже народ, старша від розуму!

Павло ГЛАЗОВИЙ.

З НАШОГО ФОТОАЛЬБОМА

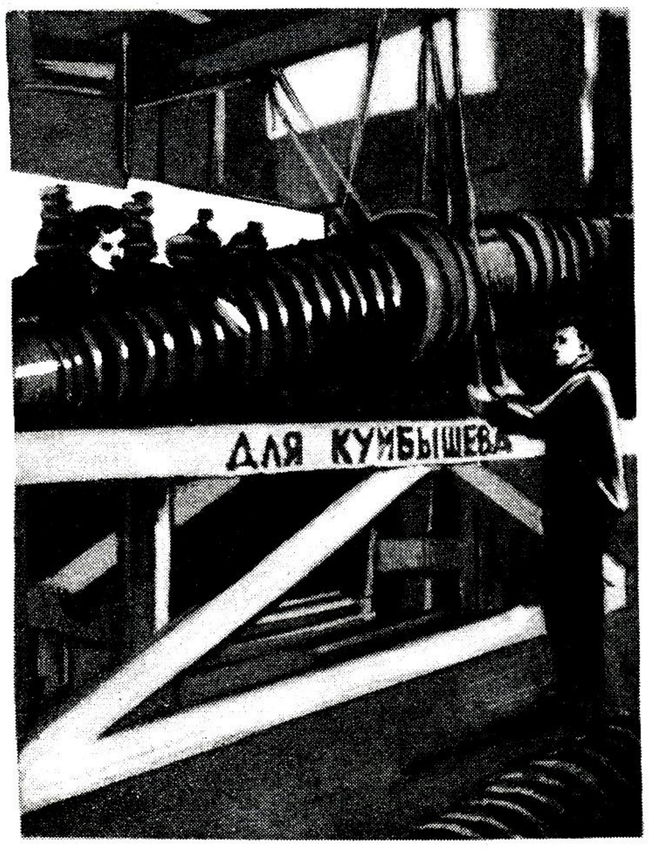

ДЕ ТРАКТОР І ДЕ РЕДАКТОР?

Це фото надруковано в № 67 газети «Нове життя», Здолбунівського району, Ровенської області. Під фото текст:

«На знімку: агрегат тракториста Михайла Федоровича Руснака провадить лущення стерні в колгоспі «Більшовик». При нормі 24 гектари він за зміну злущує стерні по 30 гектарів».

Все нібито ясно. Не ясно тільки, де тут тракторист, де стерня і де був редактор М. Радулевич, коли газета готувалася до друку?

Редакція журналу Перець випускає нову, дев'яту серію карикатур для стінних газет колгоспів, МТС і радгоспів.

Нижче вміщуємо кілька карикатур з цієї серії.

Вороги високого врожаю бавовни.

— Щоб не впасти у воду, — пошукаю броду.

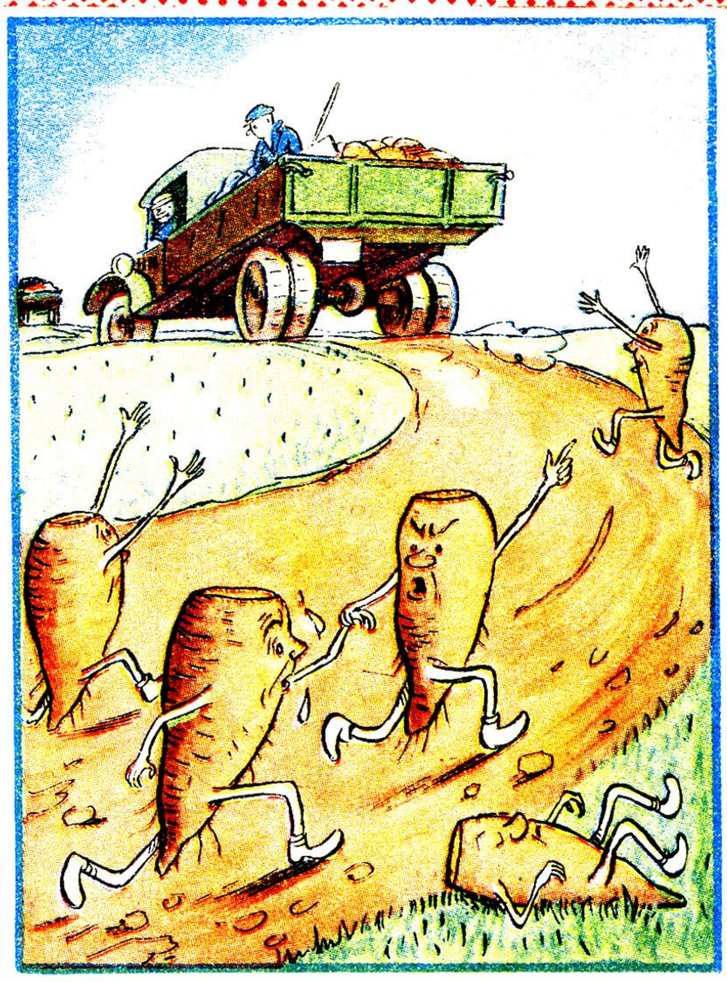

— Стривайте! А нас ви на кого покинули?

— Де ваш завідувач клубу?

— Подався до сусіднього села свіжу газету почитати.

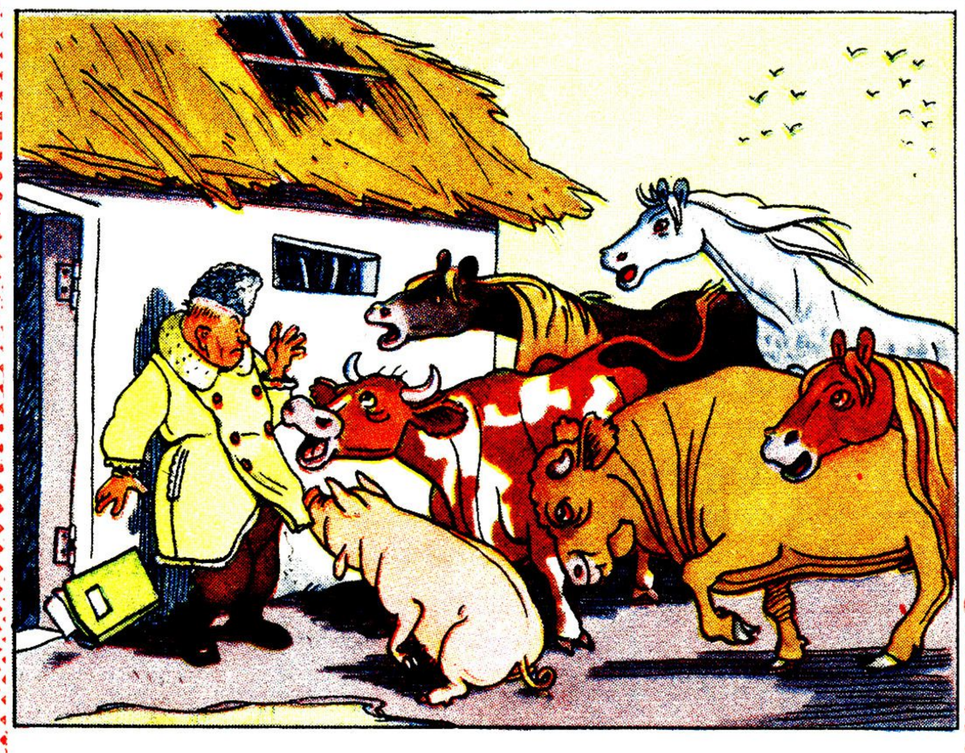

— Або приміщення утеплюй, або кожуха віддай!

Молодець кінофікатор
Загнуздав своє «тягло»:
Скаче, суне пере-чере-
Пахосувка на село!

Редактор Ф. МАКІВЧУК. РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ: Остап ВИШНЯ, О. КОЗЮРЕНКО, О. МИХАЛЕВИЧ, С. ОЛІЙНИК.

Видавництво ЦК КП(б)У «Радянська Україна». Адреса редакції: Київ, Коцюбинського, 7. Тел. 5-30-31. 4-65-56. Передплатна ціна 2 крб. на місяць.

Журнал «Перець» № 19 (222) (на украинском языке). Підписано до друку 25.IX. 1951 р. Формат 70×105 см. 1,5 друк. арк.

БФ 03866. Друкарня видавництва ЦК КП(б)У «Радянська Україна». Київ, Прозорівська, 59. Зам. 3349. Тираж 100.000 прим.